Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXX № 41 (3556) Варшава, 12 жовтня 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Павла Лози

Відбулися пошукові роботи у селі Юречкова. с. 10

Вшанування пам'яті замучених у Явожні. с. 2

XXX Відкриття культурного сезону українців Вармії та Мазур у Срокові. с. 12

ISSN 027-8254
41
9 770027 825252

eprasa.pl 8a7bfd400a

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Вшанування пам'яті замучених у Явожні

Як і щороку у вересні, в Явожні вшановували тих, хто пройшов Центральний табір праці, що діяв у місті. Цього року виповнюється 80 років з дня його відкриття. Від самого початку в'язнями табору були українці.

Два такі місця у Польщі

Організаторами відзначень, що проходили 27 вересня, були катовицький гурток Об'єднання українців у Польщі та влада міста Явожно. Як і в минулі роки, урочистості відбулися біля пам'ятника жертвам Центрального табору праці в Явожні. Нагадаємо, що меморіал у травні 1998 року відкрили тодішні президенти Польщі та України – Александр Кваснєвський та Леонід Кучма.

Розпочалися відзначення літургією та поминальною панахидою, яку очолив владика Маріуш Дмитерко – помічник Вроцлавсько-Кошалінської єпархії УГКЦ – разом із всечесними отцями з усієї Польщі. Владика згадав, що в'язнями табору були громадяни Польщі різної національності: поляки, німці, сілезці, українці, зокрема й лемки.

– Ми приїжджаємо в Явожно, щоб помолитися і згадати їх усіх. Усіх разом і окремо. Бо кожен в'язень – це окрема історія страждань та болю, позбавлення гідності. Ми хочемо пам'ятати про 22 греко-католицьких і 5 православних священників, які були тут ув'язнені, – говорив владика Маріуш Дмитерко. Він зауважив, що за роки існування табору там загинуло приблизно 10 тисяч осіб, серед яких – німці та українці.

В урочистому відзначенні пам'яті жертв ЦТП та 78-ї річниці акції «Вісла» взяли участь не лише представники духовенства. Були там також влада міста Явожно, працівники Генерального консульства України у Кракові, члени Європарламенту, німецької громади Сілезії та, звичайно, українських організацій у Польщі.

Від імені катовицького гуртка ОУП заступник голови Петро Кормило передав вітання Ірині Ковалик – багаторічній членкині ОУП, раніше – УСКТ, яка, на жаль, через стан здоров'я не змогла бути присутньою. Слід додати, що пані Ірина є колишньою бранкою ЦТП, яку дворічною дитиною на руках у мами запроторили у табір. Імовірно, вона остання із живих українських в'язнів цього табору.

Саме про таких бранців говорили у своїх промовах консул Генерального консульства України в Кракові Вікторія Стеценко та голова ОУП Мирослав Скірка.

– Ми всі маємо свідомість, що тут відбувалося, що є такі місця і часи, коли здається – темрява перемагає. Коли зло стає настільки потужним, що, здається, не можна з нього вирватися. Але нам треба жити, – говорив очільник Об'єднання, який підкреслив, що сьогодні на мапі Польщі існує два міста, органи місцевого самоврядування яких приділяють особливу увагу таким пам'ятним місцям. Це Явожно та Александрів-Куявський, де розташовані могили вояків УНР. Він зазначив, що саме Явожно стало прикладом того, коли побудова спільного майбутнього важливіша за минуле.

– Нам потрібно поважати історію, але також дивитися в майбутнє та робити щось разом. І у нас є одне спільне завдання, яке ми повинні виконати разом – перемогти росіян. Якщо ми зробимо це спільно, все буде добре. І не дозвольмо собі розділитися в цій боротьбі, бо, зрештою, можна почути голоси на кшталт «це не наша війна».

eprasa.pl 8a7bfd400a

Якщо ми переможемо разом, в історії буде набагато менше місць, подібних до Явожна, – сказав Мирослав Скірка.

Секретар міста Явожно Ева Сіделко-Палечни у своїй промові теж наголосила, що, попри трагізм цього місця, Явожно є прикладом справжньої співпраці між Україною та Польщею як на державному, так і на місцевому рівнях, прикладом солідарності та спільного вшанування трагічних сторінок історії.

Після промов делегації поклали квіти до пам'ятника.

На завершення урочистостей наймолодші представники української спільноти з Катовиць Олеся Кормило та Зеновій Карпишин виконали українські музичні твори, а учні Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому представили мистецьку програму, присвячену темі депортації українців під час акції «Вісла» і жертвам табору у Явожні.

Діячі гуртка ОУП у Катовицях, у центрі голова Іван Зрада

Мирослав Скірка, Ева Сіделко-Палечни та Юрій Рейт

Слідство і моральні компенсації

Українці, зокрема й лемки, були у ЦТП від початку його існування, тобто з 1 травня 1945 року. Серед 2314 в'язнів вони становили 43 особи. Проте рішення комуністичної влади Польщі у квітні 1947 року відправити туди українців, висланих з рідних земель, значно збільшило їхню кількість у таборі.

В'язнями Центрального табору праці в Явожні стали 3 873 людини, переважно українці, серед них – 823 жінки та кільканадцятеро дітей. За огорожу потрапляли й прості селяни, й інтелігенція та духовенство (22 греко-католицькі та 5 православних священників). Померло в таборі 162 особи. Проте ті, хто вижив, ніколи не змогли забути фізичного та психічного терору, не всі розповідали своїм родинам про пережите у Явожні. У липні 1990 року за ініціативи Об'єднання українців у Польщі була подана заява до міністра юстиції у справі слідства про злочини в таборі праці.

– Це могло відбутися завдяки величезній праці історика Євгена Місила, яку він виконав. Він «озброїв» Об'єднання українців у Польщі документацією, знанням, завдяки чому ми могли почати працю, – пригадує Юрій Рейт, перший голова ОУП, який був присутній на цьогорічних відзначеннях. – Лист, який я підписав, був направлений до тодішнього міністра юстиції, де ми виступили за засудження концтабору Явожно. Рішенням тодішнього міністра розпочалося прокурорське розслідування.

У його рамах колишніх в'язнів викликали на свідчення. Воно виявилося складним. Ці люди боялися говорити. Вони не хотіли повертатися до минулого, до трагедії, яка спіткала їхнє життя та життя їхніх сімей. І в цьому була проблема. Але нарешті процес закінчився, і було оголошено, що це «злочин проти людства».

Олеся Кормило

У липні 2000 року розпочалися переговори ОУП з Управлінням з питань комбатантів з метою опрацювати варіант компенсацій, який задовольняв би обидві сторони. Постулати, представлені колишніми в'язнями, Об'єднанням й сім'ями потерпілих, не були реалізовані. У 2002 році виплата соціальних пенсій постраждалим була неможлива з огляду на стан державного бюджету. Лише 27 квітня 2004 року польський уряд вирішив призначити колишнім в'язням Центрального табору праці в Явожні спеціальну пенсію. Ідеться про тих, хто перебував у таборі без судового вироку. Найменшу пенсію призначено особам, які не отримували жодної пенсії (на 2004 рік це було 526,58 злотих брутто), а іншим – половину цієї суми. На травень 2007 року виплати мали отримувати 274 особи, а 14 чекали у списку для перевірки, яку здійснював Інститут національної пам'яті Польщі. Але, на жаль, ніхто з них не одержав жодних компенсацій. ●

Учні школи в Ґурові-Ілавецькому

eprasa.pl 8a7bfd400a

Перемиські «Зустрічі на Пограниччі»

20 вересня в Народному домі в Перемишлі відбувся концерт «Зустрічі на Пограниччі». На сцені виступали виконавці з України й Польщі. Серед них – ансамбль народного танцю «Аркан», що діє при перемиській «шашкевичівці», ансамбль пісні й танцю «Ослав'яни» з Мокрого, дитячий ансамбль пісні «Краєчка» та фолькгрупа з України «На драбині».

У перерві про колекцію книжок бібліотеки українського Народного дому розповіли Романа Золотник та Катерина Комар-Мацинська.

Ведучою концерту була діячка перемиського гуртка Об'єднання українців у Польщі Дарія Пульковська.

Нагадаємо, що «Зустрічі на Пограниччі» – це циклічний захід, який є прямим продовженням місцевої традиції святкування Івана Купала над річкою Сян. Кілька років тому його проведення було перенесено до будинку Народного дому.

Цьогорчіний концерт відбувся в рамах проєкту «Зустріч на Пограниччі». Подію було реалізовано завдяки фінансовій підтримці Міністерства внутрішніх справ і адміністрації.

Фото Павла Лози

Подвійний ювілей ольштинського собору УГКЦ

Під знаком подвійного ювілею – 25-ліття завершення побудови й освячення церкви та 5-ліття піднесення її до рангу єпархіального собору Ольштинсько-Ґданської єпархії УГКЦ – 27 вересня традиційно проходило храмове свято в катедральному соборі Покрови Пресвятої Богородиці в Ольштині. Врочистість почалася молебнем до Богородиці, який очолив ольштинський декан протоієрей Богдан Ситчик. Після процесії з хоругвами відбулася архиєрейська літургія. Її очолив владика Аркадій Трохановський. Очільника єпархії врочисто вітали діти, протоієрей, протосинкел Ольштинсько-Ґданської єпархії та настоятель собору Іван Галушка, а від імені парафіян подружжя Анни та Романа Боднарів.

Літургію з главою Ольштинсько-Ґданської єпархії Аркадієм Трохановським співслужили канцлер Ольштинсько-Ґданської єпархії ієрей Ігор Губач, ольштинський декан протоієрей Богдан Ситчик, ельблонзький декан протоієрей Ярослав Гостинський, венґожевський декан ієромонах Дмитро Гарасим ЧСВВ, парох з Венґожева ієромонах Павло Старух ЧСВВ, парох з Ґдині ієрей Володимир Куцай, адміністратор з Пєнєнжна протоієрей Євген Гаврилишин, священник ольштинської парафії протоієрей Станіслав Тарапацький, а також священник латинського обряду, ксьондз Каміль Роціцький та диякон отець Богдан Пєтночко.

– Наша віра має проявлятися у відповідальності за інших, і це будуть наші конкретні діла, – сказав під час проповіді владика Аркадій Трохановський. – Сьогодні потрібно людей віри, молитви, великого серця та любові, попри ненависть, наклепи, фальшиве засудження, нерозуміння та відчуження. Пам'ятаймо в молитвах про терпіння України та українського народу, про увільнення тих, хто в полоні, а таких дуже багато, за українських синів та дочок, які найвищою ціною відстоюють свободу України, але треба теж підкреслити – й свободу Європи. Пам'ятаймо і молімося за українські родини, щоб ті, хто роз'єднаний, знайшли дорогу до з'єднання, за зцілення ран війни, за своїх рідних, лікарів, медсестер, священників-капеланів, які на фронті, волонтерів та всіх людей доброї волі, які спішать з великою допомогою і на різний спосіб заохочують людей допомагати, щоб ті не втомилися, не забули, що Україна терпить, що там війна. Потрібно, щоб ми родинами були в церкві, вчилися молитви, шанували християнські цінності. Покров – це також відповідальність за спільноту. Це чесність щодо своїх обов'язків. Ідеться про те, щоб усе робити так, аби нікого не скривдити. Необхідна вірність нашим обрядам, бо це віра нашого народу… І необхідно вірити, що так, як перед віками, Богородиця захищала наш народ, так і в наш час буде його захищати. Але й ми вміймо так, як Вона, ставати до молитви. Папа Лев IV на ювілеї східних католицьких церков сказав, що наша літургія вчить бачити Бога на першому місці, вказує на нього як на найбільший авторитет. І за прикладом цих слів шануймо свою літургію, свій обряд, свою церкву.

З нагоди згаданих ювілеїв і храмового свята архиєрейськими грамотами відзначено трьох активних ольштинських парафіян: Анну Шагалу, Катерину Басараб та Володимира Ліпінського.

По завершенню богослужіння відбулося освячення води. Після – концертну програму представили молодіжний хор «Сузір'ячко» та гурт «ТоЯ». Крім того, дві учасниці свята спонтанно заспівали гімн «Ще не вмерла України», що викликало особливе зворушення серед присутніх у парафіяльному залі.

Степан МІГУС

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 8a7bfd400a

Павло ЛОЗА

Українські історики застерігають Польщу від спроб засудити ОУН та УПА. Є відповідь

Понад 80 представників історичної спільноти України опублікували відкриту заяву щодо намірів деяких політичних сил Польщі на законодавчому рівні прирівняти діяльність УПА та ОУН(б) до тоталітарних режимів нацизму та комунізму. Заяву оприлюднив Український інститут національної пам'яті на своєму сайті. «Це реалізація сценарію, написаного в кремлі, з метою викликати кризу на історичній ниві між Польщею та Україною», – оцінив заяву речник президента Польщі Рафал Леськевич.

У заяві підписанти виступають за збереження «максимально близьких, дружніх і конструктивних відносин» з Польщею як стратегічним партнером України. Одночасно додають, що на сьогодні немає остаточних висновків щодо впливу спецпідрозділів окупаційних режимів СРСР та нацистської Німеччини на події, які призвели до цього українсько-польського протистояння.

«Досить сумнівними є спроби прирівняти антиімперську, національно-визвольну за своєю суттю, діяльність УПА та ОУН(б) до геноцидних практик, неоімперських тоталітарних режимів нацистів і комуністів, проти яких насамперед і боролися українські повстанці», – наголосили підписанти.

Крім того, як зауважують автори заяви, ініціатори законодавчих нововведень у Польщі в односторонньому порядку визначають українців винними за всі події, пов'язані з Волинською трагедією.

«Наразі історики докладають зусиль до створення об'єктивного дослідження всіх обставин не лише вчинення злочинів щодо українського та польського населення на території Волині та Галичини, але й причин, які призвели до такого жорсткого протистояння», – пишуть автори документа.

У заяві теж наголошено, що прийняття польською стороною згаданого вище проєкту очевидно викличе негативну реакцію в Україні. Згідно з чинною практикою українська сторона також буде змушена вживати дзеркальних заходів та приймати на законодавчому рівні відповідні акти щодо оцінки дій окремих підрозділів Армії Крайової та селянських батальйонів, які, як відомо, вчиняли злочинні дії проти мирного українського населення в період Другої світової війни й у перші повоєнні роки.

Підписанти наголосили, що в умовах триваючої збройної агресії росії проти України та всієї цивілізованої міжнародної спільноти вважають неприпустимими дії, які будуть послаблювати Україну, а відтак і Польщу. Саме це є стратегічною метою російського агресора, який протягом декількох століть робить усе можливе для знищення як українців, так і поляків.

«Ми висловлюємо щиру вдячність Польській державі й польському народу за надану Україні допомогу в протистоянні російській агресії. Польща була однією із перших держав, яка надала Україні всю можливу військову допомогу, а також прихисток мільйонам біженців з України. Польща і сьогодні продовжує незмінно підтримувати Україну в нашій спільній боротьбі проти країни терориста – росії», – йдеться в заяві.

«Впевнені, що разом з нашими польськими колегами маємо проявити мудрість і відповідальність та знаходити порозуміння щодо найскладніших сторінок нашого минулого заради спільного європейського майбутнього, й спільними зусиллями подолати нашого одвічного російського ворога», – завершується лист істориків та науковців України, серед яких – Ярослав Грицак, Володимир В'ятрович, Вахтанг Кіпіані, Богдан Гудь, Олександр Алфьоров, Ігор Гирич, Віталій Ляска, Іван Патриляк, Роман Подкур, Олеся Ісаюк та інші.

На звернення українських істориків відреагував, зокрема, речник президента Польщі Рафал Леськевич, який вважає, що цей законопроєкт потрібен буцімто для боротьби з російською дезінформацією.

«Це виконання сценарію, написаного в кремлі, тобто розпалювання кризи в історичній сфері між Польщею та Україною. (…) У цьому питанні немає симетрії: йдеться про вбивства Українською повстанською армією польських громадян, а також євреїв, бо УПА допомагала Німеччина», – висловив свою оцінку Рафал Леськевич у програмі «Graffiti» на телеканалі Polsat News.

За словами речника, тут немає симетрії, оскільки дані щодо злочинів УПА й АК істотно різняться. Він підкреслив, що УПА з 1943 року здійснювала масові вбивства поляків – тоді загинуло до 120 тисяч громадян Польщі.

«А зараз Київ може ухвалити власні законодавчі акти щодо Армії Крайової – йдеться приблизно про тисячу вбитих у відповідь», – стверджує речник президента Навроцького.

На ці слова відреагував, серед інших, український історик з Польщі професор Ігор Галагіда, який спеціалізується на темі того періоду і погромах українського населення на території Польщі. Звертаючись до Рафала Леськевича на своїй фейсбук-сторінці, історик зазначив, що названі цифри не відповідають реальності, адже лише в один день – 10 березня 1944 року – Армія Крайова вбила понад 1200 українських цивільних.

«Науковцю та колишньому працівнику Інституту національної пам'яті справді не личить поширювати вигадки, тим більше коли він є речником президента Республіки Польща», – написав професор Ігор Галагіда, автор багатьох публікацій і книжкових видань, зокрема про історію українців у Польщі.

Нагадаємо, що минулого року в Українському католицькому університеті було презентовано результати дослідницької програми «Жертви українсько-польського протистояння 1939-1947 років» під керівництвом професора Ігоря Галагіди. На той момент було встановлено, що кількість українських жертв становить приблизно 30 тисяч, з яких понад 20 тисяч вдалося ідентифікувати поіменно. ●

eprasa.pl 8a7bfd400a

Валерія ГУРЖИЙ
Фото надав герой статті

Шимон Ващин: «Ми будемо або співпрацювати, або втратимо свої держави»

Польський бізнесмен, волонтер та друг України Шимон Ващин дуже любить Київ та сумує за ним, навіть коли перебуває у місті. У вільний час він сідає на велосипед та їде милуватися київськими вуличками.

На початку повномасштабного вторгнення він разом з командою вивіз людей та бізнес з Києва до Львова. Навіть тоді, у лютому 2022 року, він не думав про те, що бізнес доведеться вивозити з України, та не вірив, що росія зможе захопити Україну.

– Знаю, що ви очолюєте польську компанію в Україні та Асоціацію польського бізнесу в Україні. Розкажіть про свою діяльність.

– Все почалося у 2003 році, коли я виводив на український ринок декілька польських компаній. Зараз я генеральний директор польської компанії Bolix Україна, яка займається будівельними матеріалами. Ми маємо склади у Києві і Львові та понад 40 дистриб'юторів по всій Україні. Також протягом півтора року очолював Асоціацію польського бізнесу в Україні. Зараз я пішов з цієї посади. Моєю головною метою у цій організації було залучення інвестицій польського малого та середнього сектору на український ринок, а також організація нетворкінгу між українськими та польськими підприємцями. Значною мірою це вдалося, було багато зустрічей та є вдалі приклади співпраці. Бізнесу у Польщі у мене немає, є інвестиції в Грузії. Це активний бізнес, який працює з 2017 року, це щось середнє між бізнесом та хобі.

– Як повномасштабна війна вплинула на бізнес та що відбувалося на підприємстві у перші дні повномасштабного вторгнення?

– 24 лютого я був у Києві. Перед початком повномасштабного вторгнення я підготував план дій для співробітників у Києві – що робити у разі відсутності зв'язку, бо ми підозрювали, що таке могло статися, але, на щастя, не сталося. Також були точки зустрічі. Працівники, які мають автомобілі, мали забрати інших людей, в основному жінок з дітьми, і вивозити з Києва на захід. Частину співробітників ми вивезли з Києва, частина виїхала у села у центрально-західну частину, звідки вони родом. Ми вирішили перевезти склад у Львів. Далі почали думати над тим, як організувати бізнес, забезпечити техніку, склади, товар, документацію вже на заході України. Офіси були закриті, люди не працювали. Десь у середині березня я повернувся в офіс та склад у Вишневому – це між Бучею та аеропортом «Жуляни». Коли ми туди приїхали, то там були обстріли поруч, над нами пролітали снаряди. Ми вивезли техніку та товар на новосформований склад у Львові. З початку повномасштабного вторгнення змінилося все, якщо говорити про підходи до ведення бізнесу – потрібно було по-іншому оцінювати ризики, по-іншому організовувати систему роботи та спілкування. Перші три місяці було абсолютно незрозуміло, що буде далі, люди виїжджали навіть із заходу України. Ми почали створювати стратегію для бізнесу на три місяці вперед, а не як зазвичай будується стратегія на 3-5 років, але так було лічені місяці. У Львові ми почали активно працювати вже у травні, звичайно, це не були довоєнні обсяги. Проте люди не втратили відчуття певної нормальності життя, думаю, ви розумієте, про що я говорю, а також вони не втратили навички.

– А зараз є різниця між веденням бізнесу у порівнянні з часами до повномасштабного вторгнення?

– Загалом, можна сказати, що все повернулося до того, як це було до повномасштабного вторгнення, якщо говорити про продажі, замовлення товару, складський облік та інші бізнес-процеси. Вони не сильно відрізняються від того, як це було до 2022 року, але сильно відрізняється саме психологія спілкування з людьми в офісі. Треба розуміти, що в Україні часто бувають нічні обстріли – люди не сплять, змучені, зранку їдуть на роботу, і ця втома, яка

eprasa.pl 8a7bfd400a

накопичується роками, сильно впливає на поведінку людей. Зараз треба бути психологом у вирішенні конфліктних ситуацій, яких раніше не було. В офісі в Києві я звертаю увагу людей на те, що вони перебувають в екстремально важких умовах, навіть якщо сьогодні не було обстрілу, але ця втома за попередні роки нікуди не ділася. Я кажу, що треба спілкуватися одне з одним без підвищених тонів, з розумінням того, що ваш колега переживає те саме, що й ви. Це мають зрозуміти керівники та брати до уваги кожного дня. Це збереження правильних механізмів спілкування між людьми, інакше ти втратиш контакт між людьми, і вони втратять контакт між собою.

– Ви розповідали, що вивозили все з Києва і організували склад у Львові. Він там залишився чи повернувся у Київ?

– Він залишився у Львові. У нас є зараз два склади – у Львові та у Києві. Розподіл продаж приблизно порівну і ще є багато складів у наших дистриб'юторів.

– Чи були у вас думки на початку повномасштабної війни, що все доведеться вивозити з України? Якщо так, то які країни розглядали?

– Не було такої думки. Я був впевнений, що росія не зможе захопити всю Україну. Я оцінював ризики захоплення Києва, Дніпра, Харкова, Запоріжжя і Одеси. Проте я вважав абсолютно нереальним захоплення заходу України. Навіть у разі захоплення Києва, думаю, що захід України зміг би зберегти банківську систему, а політичне середовище із допомогою Заходу змогло б організуватися та зберегти державу.

– Наскільки я знаю, то ви допомагаєте ЗСУ, розкажіть про свої поїздки та фронт.

– Мої перші поїздки на Донбас почалися ще у лютому 2015 року через мої зв'язки з людьми, які брали участь у Майдані у 2014 році. Це були представники бізнесу та культурного середовища. Також частина друзів пішли в АТО, тоді і почав допомагати. З лютого 2015 року по 2019 рік передав сім машин швидкої допомоги та три мікроавтобуса. Тоді ми їздили у Піски, Мар'їнку, Волноваху. Після початку повномасштабного вторгнення я виїхав з України і через два тижні повернувся з першим гуманітарним транспортом. Почав організовувати допомогу, як тільки приїхав у Польщу – це було легко, у польського народу був великий ентузіазм. Після 24 лютого мав понад 50 поїздок з гуманітарною допомогою. Спочатку це були їжа та предмети особистої гігієни для жителів Бучі та Чорнобильської зони. Після цього їздили в Ізюм, Харків, околиці Бахмута, Краматорськ, Слов'янськ, Покровськ та Межову. Також передав 43 машини для ЗСУ – останню у квітні цього року у Покровськ. Окрім машин, була і оптика, спальні мішки, окопні свічки і теплий одяг. Передавали те, чого потребували на передовій. Я безпосередньо контактував з військовими. Коли брали машини, то військові казали, скільки їм треба та з якими характеристиками, казали, які їм треба генератори, якої потужності та з якою кількість децибел, щоб їх не вирахував ворог на фронті. Потреби постійно змінювалися, якщо на початку повномасштабного вторгнення треба було багато харчів, то через пів року їх було повно, але завжди бракувало оптики, батарейок, генераторів і машин, які постійно отримували пошкодження під час бойових дій. Також завжди була потреба у медицині – турнікети, ізраїльські бандажі, щоб зупиняти кровотечі, і вони мають бути якісні, бо якщо турнікет зламається, то людина може померти.

8.

eprasa.pl 8a7bfd400a

Продовження з 6-7 сторінок

– Ви співпрацюєте з Об'єднанням українців у Польщі у Катовицях, розкажіть про свій досвід.

– У більшості польських міст Об'єднання гуртується навколо греко-католицької церкви. Дуже багато людей, які приїздили до Польщі після початку повномасштабного вторгнення, не могли себе віднайти, багато людей приходили до церкви та знайомилися з тими українцями, які вже роками жили у Польщі та долучалися до Об'єднання. Їм дещо легше було знайти роботу, починати вчити польську мову. Взагалі в Об'єднанні є два покоління українців – українці, які приїхали до Польщі вже за часів незалежності України, і зокрема після початку повномасштабного вторгнення, та українці, які народилися у Польщі після операції «Вісла». Саме ті, хто народився тут у 70-80-х роках, сформували Об'єднання. Вони поклали основу роботи Об'єднання у містах Польщі, створили систему, за якою воно має працювати на рівні комунікації між культурним і духовним життям, а також із бізнес середовищем. Вони дали сильний поштовх для тих українців, які приїхали до Польщі після початку повномасштабного вторгнення. Війна сильно вплинула на об'єднання старого покоління і молодого покоління українців у Польщі у рамках ОУП.

– Складається враження, що стосунки між Україною та Польщею погіршилися, особливо, якщо порівнювати з 2022 роком. Як думаєте, що зараз відбувається між українцями і поляками, і чи будуть наші стосунки дружніми знову?

– Будуть. Ми або будемо разом вести стратегічну співпрацю в області оборони, або втратимо свої держави. Я вірю, що польський та український уряди тісно співпрацюють на різних рівнях – міністерському та парламентському, є різні робочі групи, у тому числі й для вирішення питання зерна, яким легко маніпулювати. Діалог є, ми можемо його просто не завжди бачити. Інше питання, це стратегічні дії росії, які направлені на те, щоб створити максимальний конфлікт між поляками та українцями. москва чудово знає, якщо буде конфлікт між Варшавою та Києвом, то можна одразу посилювати обстріли чи захоплювати нові території. Нам треба не забувати про п'яту колону, що вона є і діє. Зараз є багато поляків, які активно допомагають Україні, це стосується як політичного, так і волонтерського кола. Також є польські добровольці, які воюють у лавах ЗСУ. Я не можу сказати, що на рівні суспільства, яке думає та розуміє, що відбувається у світі в цілому, є чітко виражені антиукраїнські настрої. Таких настроїв фактично немає і серед моїх друзів поляків, а це сотні, якщо не тисячі людей. Є люди, які чудово розуміють, що фронт зупиняється на території східної України, і саме руками українців він стримується. Фронт зупинився там, а не під Перемишлем чи Ряшевом, таке теж могло бути. Найбільше медійне, що ми зустрічаємо, – цей крик крайніх правих сил, які мають зараз популярність не тільки у Польщі, а й по всій Європі – у Франції, Італії й інших країнах. Але ці країни далеко від нас, і ми це не відчуваємо так швидко. Чим керуються крайні праві сили у Польщі? Для мене це популізм і точно не довгострокова співпраця і безпека Польщі. Бо поки ми у мілітарному союзі з Україною, Польща у безпеці. Як тільки ми втратимо цей союз, то Польща і Прибалтика опиняться під великою загрозою. ●

ПОДІЇ

Степан МІГУС
Фото автора статті

Жорстока правда про війну в Україні очима професійних об'єктивів

Протягом майже двох тижнів, до 24 вересня, на площі ольштинського Старого міста, біля Старої ратуші, просто неба, цілодобово можна було побачити фотографії жахливих наслідків війни в Україні.

Від першого дня повномасштабного вторгнення, тобто 24 лютого 2022 року, польські фотожурналісти крізь очі своїх об'єктивів спостерігають і документують найжорстокіші наслідки воєнного протистояння в Україні. Часто ризикуючи своїм здоров'ям та життям, вони надалі розповідають про війну, смерть і поранення українських воїнів, страждання біженців та щоденне життя поблизу фронту, а часто і безпосередньо в зоні бойових дій. Відкриваючи в Ольштині виставку «Очі війни», котра охоплює 38 фотографій, її ініціатори в один голос, але незалежно одне від одного, без будь-яких попередніх домовленостей, закликали й заохочували обов'язково її відвідати також у зв'язку із щораз більшим збайдужінням польського суспільства до воєнних жахіть в Україні та зростанням ненависті до українських воєнних біженців, українців і України загалом, яку, як не дивно, ініціюють здебільшого політичні сили.

Прохання не байдужіти та не піддаватися закликам до ненависті, а також застереження щодо теперішньої ситуації, котра може призвести до міжнаціональних міжусобиць у Польщі, висловили Адріанна Валендзяк – директорка Воєводської публічної бібліотеки в Ольштині, що ініціювала виставку, Якуб Клепанський – заступник директора Департаменту культури та освіти Управління маршалка Вармінсько-Мазурського воєводства, яке помітними коштами підтримало ідею організації цієї події.

eprasa.pl 8a7bfd400a

Відкриття виставки «Очі війни» в Ольштині. Маґдалена Ріґамонті, Адріанна Валєндзяк, Якуб Клепанський

Багато говорила про це й журналістка та авторка текстів, що супроводжують виставку, Маґдалена Ріґамонті.

Польські фотожурналісти становлять найбільшу групу серед іноземних кореспондентів, які працюють в охопленій війною Україні. Вони на сьогодні зробили й оприлюднили десятки тисяч фотографій. Фотожурналісти з Польщі – очі цієї війни, а фотовиставка – довготерміновий, багатоетапний проєкт Польського пресклубу в співпраці з партнерськими організаціями: Домом зустрічей з історією у Варшаві, містом Ґданськ та Міністерством закордонних справ. Саму виставку створили члени Польського пресклубу: Ева Мейснер – кураторка виставки, Маґдалена Ріґамонті – співавторка ідеї й авторка текстів виставки, Ярослав Влодарчик – продюсер, Мацей Яблонський – графічний дизайнер. Відвідувачам представлено зображення війни росії проти України, зроблені такими польськими фотографами, як Марек М. Березовський, Войцех Ґжендзінський, Аґата Ґжибовська, Патрик Ярач, Томаш Лазар, Мацек Набрдалік, Єнджей Новіцький, Мацей Станік та інші.

Майже чотири роки тому путінська росія розпочала повномасштабний напад на Україну. Тим часом воєнні дії на сході України було розпочато ще понад одинадцять років тому. За цей час увесь світ побачив, на що здатні агресори – зґвалтування, тортури, вбивства, грабунки, напади на критично важливу цивільну інфраструктуру, житлові комплекси, школи, лікарні, зокрема й дитячі, церкви та театри. Міжнародний злочинець путін наказав викрадати та депортувати десятки, а може, вже й сотні тисяч українських дітей і юнацтво. Масштаби найогидніших злочинів і варварства – неймовірні. Завдяки польським фотожурналістам й ініціаторам виставки «Очі війни» воєнні злочини росії в Україні стали помітними для простих людей навіть з далеких країн. Вони показують, що ідеться не про конфлікт на краю світу, а справжню спільну трагедію, яка кожної хвилини може поширитися на Європу і світ. У нинішній непростій геополітичній ситуації ці знімки стають ще більш актуальними та необхідними. Вони свідчать і відкривають очі, але й спонукають не байдужіти та якомога більше допомагати, щоб не дозволити московії заволодіти іншими державами Європи та всього світу.

– Саме тому ми вирішили відібрати кілька десятків найважливіших та найяскравіших кадрів, оформити їх у наратив про війну в Україні та представити у вигляді унікальної виставки, яку ми назвали на честь фотографів «Очі війни», – сказала Маґдалена Ріґамонті на відкритті в Ольштині. – Цю виставку ми возимо по всій Польщі. Я щойно довідалася, що в листопаді вона буде в Лондоні, а ще до того під кінець вересня, – в Нью-Делі в Індії. Нею зацікавилися вже інші держави світу, і ми її там представимо. Найбільша група закордонних кореспондентів в Україні, які висвітлюють війну та публікують свої знімки у «Вашингтон пост», «Більд», «Нью-Йорк таймс», «Гардіан», «Дейлі телеграф» і багатьох інших світових престижних виданнях, – це наші друзі-поляки. Завдяки їхній небезпечній роботі світ знає, як насправді виглядає ця війна. Сподіваюся, що завдяки цій виставці, яку презентуємо і в Польщі, і в усьому світі, неможливо буде забути про неї. Адже ми тут, у Польщі, теж під загрозою.

– Маю велику надію, що цієї другої війни – інформаційної – ми ще не програли, – відповіла на моє питання про причини зростання ненависті до українців Маґдалена Ріґамонті. – Це неймовірно, що в такій страшній ситуації майже сорок відсотків наших користувачів інтернету має антиукраїнські погляди. Прошу звернути увагу на те, що сталося протягом останніх трьох років. Від допомоги, нормального ставлення, любові, співчуття, підтримки чимало людей переходить до ненависті. Як легко російська пропаганда, стопроцентно насичена дезінформацією, довела від співчуття і любові до ненависті. Як легко сорок процентів наших землячок і земляків думає так, як хоче росія, і через це проявляє тепер свою ненависть до українських біженців і українців взагалі. Для мене це зовсім не зрозуміло. І єдине, що можу робити, – це здійснювати такі проєкти, як «Очі війни», та показувати правду про цей страшний, загрозливий для нас напад. Я радію, що в регіоні Вармії й Мазур проживає багато українців, як тих, хто потрапив сюди кількадесят років тому, так і воєнних біженців. Тут взаємини між людьми загалом добрі, без огляду на походження. Я сама народилася в Пєнєнжні й знаю ситуацію в цьому регіоні.

Фотовиставка «Очі війни» вже була представлена в лютому цього року у Варшаві й Ґданську, у численних посольствах Польщі та культурних закладах за кордоном, зокрема В'єтнамі, Індії, Франції, Німеччині, Болгарії, Греції, Хорватії, Сінгапурі, Литві, а також в низці українських міст від Ужгорода до Львова, Івано-Франківська, Чернівців, Києва. Чи ці разючі світлини зможуть знову сколихнути світ і спонукати не відвертатися від ситуації в Україні та підтримувати її? Таке питання ставлять собі організатори виставки. ●

eprasa.pl 8a7bfd400a

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Відбулися пошукові роботи у селі Юречкова

У селі Юречкова Підкарпатського воєводства завершили етап пошукових робіт навколо пам'ятного хреста. Під час дослідження ділянки поховання членів українського підпілля не виявлено. Проте на цьому роботи не завершаться.

Пошуково-ексгумаційні роботи тривали від 30 вересня до 3 жовтня. Їх проведено на території, яку вважають потенційним місцем поховання бійців Української повстанської армії, котрі 4 березня 1947 року загинули в бою з польською Армією Людовою. Сам бій, імовірно, відбувся в лісовому масиві за 3-4 кілометри від можливого місця поховання. Загиблих українців польські військові мали притягнути конями ближче до Юречкової та наказали жителям села поховати їх.

– У бою загинуло від 16 до 18 вояків УПА. Ми шукаємо у місці за свідченнями Івана Голуба. Це український житель села, який здійснював поховання цих загиблих вояків УПА, – сказав у перший день пошуків у Юречковій Святослав Шеремета, керівник експедиції та голова Меморіально-пошукового центру «Доля», що здійснював роботи.

До складу української експедиції увійшли антропологи, історики та судмедексперти. Роботи проводили без використання техніки, адже на місці імовірного поховання ростуть дерева, зокрема молоді, які надлісництво заборонило рубати. Тому довелося копати вручну лопатами. Члени експедиції також використовували бурову установку для ґрунту.

Шурфування відбувалося приблизно кожні два метри, щоб вловити сліди переходу від давньої могили або ерозії ґрунту. Це дало б експертам можливість потім розширити яму і розкопати все поховання. Під час розкопок археологи дослідили більше двісті квадратних метрів. Однак жодних слідів могили виявлено не було.

Окрім членів Меморіально-пошукового центру «Доля», на місці були теж представники польського Інституту національної пам'яті, спостерігачі від Об'єднання українців у Польщі та Спілки українців – «Пам'ять і спадщина».

Слід згадати, що можливе місце поховання воїнів пам'ятним хрестом у 1997 році означили представники української громади.

– Залізний хрест ми встановили у рамах відзначень 50-х роковин акції «Вісла». Зараз саме біля цього хреста почалися пошукові роботи. Коли я був на місці, сказав експедиційній команді, що сама могила може бути нижче хреста, ближче до річки. Учасники експедиції зробили там розкопки, але жодної могили не знайшли, – розповідає Стефан Боднар, член Спілки українців – «Пам'ять і спадщина».

Своєю чергою Святослав Шеремета зауважив, що не завжди людські спогади можуть визначити місце поховання. Особливо, якщо врахувати, що протягом десятиліть територія лісу, ландшафт може змінюватися.

eprasa.pl 8a7bfd400a

Тому це був лише перший етап пошукових робіт у Юречковій. Наступний – визначення місця поховання. Щоб краще візуально обстежити територію, тепер потрібно буде почекати, поки з дерев опаде листя.

– Тоді буде змога знову оглянути цю територію й шукати поховання в іншому місці, – вказує Стефан Боднар.

Наразі важко сказати, коли це відбудеться, адже листя в лісі ще зелене. Але безпосереднє дослідження території – не єдиний спосіб визначити ймовірне місце поховання.

– Колись робили аерофотознімки та використовували їх для створення карт. Ці фото були зроблені, коли ще не було дерев. Тож територію на них дуже добре видно. Якщо карти добре підготовані, можна знайти окремі ділянки з неприродними особливостями. Такі фото можуть бути корисними, – вважає член Спілки українців – «Пам'ять і спадщина» та додає. – Поки що – перерва у роботах, але вони продовжаться.

Це ж підтверджує повідомлення Українського інституту національної пам'яті.

«Роботи призупинені, але доцільно відновити їх після природного спаду рослинності, щоб мати змогу провести ретельніший огляд території», – читаємо на сайті УІНП, де зазначено, що проведення робіт стало можливим у результаті конструктивного діалогу та співпраці між урядами України та Польщі.

«Польська сторона забезпечила необхідний супровід, безпеку та створила сприятливі умови для пошукових заходів. Це засвідчує прагнення обох держав до партнерства у збереженні історичної пам'яті та вшануванні загиблих», – ідеться в дописі УІНП.

У цій справі висловилося теж Посольство України у Польщі. 3 жовтня українську експедицію у Юречковій відвідав посол України Василь Боднар.

«Це перші українські пошукові роботи, які проводяться на території Республіки Польща з 2016 року і які стали можливими завдяки діяльності Українсько-польської робочої групи з питань національної пам'яті», – зазначено на фейсбук-сторінці Посольства. У повідомлені наголошено, що роботи триватимуть до трьох тижнів. Такий термін зумовлений погодними умовами та великою територією для здійснення земляних робіт.

«Незважаючи на широкомасштабне вторгнення рф проти України й всі складнощі, Україна послідовно демонструє відповідальне ставлення до питань історичної пам'яті та не здійснює жодних кроків, що могли б ускладнити українсько-польський діалог у цій чутливій сфері», – написано у повідомленні Посольства України.

Коли останки воїнів у Юречковій знайдуть, їх буде перепоховано.

Справу перепоховання прокоментував 30 вересня в ефірі радіо ZET президент Польщі Кароль Навроцький. Голова польської держави зазначив, що рішення про згоду на проведення робіт не було прийнято, поки він очолював Інститут національної пам'яті.

«Я не пам'ятаю, щоб приймав таке рішення», – сказав президент, який також визнав, що не знає причин ексгумацій.

«Не знаю, з чим це пов'язане, я мав би зрозуміти суть цієї справи. Але я розумію, якщо Україна хоче забрати солдатів УПА та поховати їх з почестями (...) – це недобрий сигнал для Польщі», – сказав Кароль Навроцький.

Водночас він згадав про свій загальний підхід до ексгумацій та перепоховань.

«Мій підхід до ексгумацій та поховань, незалежно від того, кого ми ексгумуємо та ховаємо, є позитивним, бо в руках Бога вирішувати нашу земну долю», – додав президент Польщі.

Загалом польська сторона погодила для України проведення пошуково-ексгумаційних робіт на 4 локаціях. Робота в Юречковій – одна з трьох заявок з української держави, інші стосуються Ласкова поблизу Грубешова, Сагрині та цвинтаря в Перемишлі. ●

eprasa.pl 8a7bfd400a

ГРОМАДА

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

XXX Відкриття культурного сезону українців Вармії та Мазур у Срокові

Захід відбувся 27 вересня у Ґмінному осередку культури в Срокові. Центральною подією програми став концерт «З покоління на покоління». На сцені виступили ансамблі «Вервочки» з Орлі на Підляшші, «Весна» з Ольштина, гурт «Шаравари» з Ґурова-Ілавецького та наймолодші учасники – діти колективу «Сонечка» зі Срокова. Музичний супровід нічної забави забезпечив гурт «Подія Фольк».

Впродовж тридцяти років організатори – Ольштинський відділ, де головував Степан Мігус, та сроковський гурток ОУП – постійно отримували підтримку від місцевого самоврядування на чолі з війтами Францішком Андрушкевичем та Мареком Ольшевським відповідно. Цю традицію продовжує й теперішня очільниця сроковського самоврядування війт Катажина Садовська. Відкриваючи цьогорічний захід, вона зауважила: «Різноманітність культур – це наше спільне надбання. Ми святкуємо три десятиліття діалогу, збереження ідентичності та розвитку української мови й культури».

Своєю чергою голова місцевого гуртка ОУП та товариства «Яворина» Богуслава Табака звернула увагу на значення заходу для дітей і молоді: «Є трохи праці, але й велике задоволення, коли бачиш, що людям це потрібно. Ми робимо цю справу, щоб показати дітям, що культура – важлива. Мої власні діти змалку любили ці заходи, ставали у перших рядах, щоб побачити „Енея", „Горпину" чи „Карпатіан". Їхні пісні постійно звучать у нашій хаті. Як організатори ми завжди стараємося запрошувати таких виконавців, щоб кожне покоління могло знайти щось своє».

Серед тих, хто сьогодні відповідає за захід, – вчителька української мови Дарія Оринчак, яка працює зі сроковськими «Сонечками». За її словами, діти на сцені формують маленьку українську родину, а їхня радість передається глядачам.

«Найліпше виходить, коли людина любить те, що робить, і дарує радість іншим», – підкреслила вчителька.

У цьогорічному святі брав також участь багатолітній активіст Володимир Галак. Говорячи про минуле, він нагадав про труднощі перших років і важливість кожного кроку задля розвитку. Діяч підкреслив, що культурне життя українців на цій території закладав ще його батько – Дмитро Галак, котрий свого часу звернувся до місцевої влади з проханням розпочати таку діяльність, але не отримав згоди. Врешті дозвіл прийшов з москви, а сроківчани мали нагоду вперше побачити виставу «Сватання на Гончарівці». Культурна діяльність посилилась, коли у повітовому Кентшині з'явився гурток Українського суспільно-культурного товариства. Його лідери Михайло Семерак та Микола Гбур працювали з творчими колективами, які приїжджали також до Срокова. Але й тоді завжди треба було погоджувати безліч дозволів. Уже в шістдесяті роки Богдан Галак, брат пана Володимира, разом з Юрієм Оринчаком заснували гурток УСКТ в Срокові, що знову активізувало громаду селища. Зокрема, на заходах почали виступати місцеві діти.

Ділячись рефлексіями про цьогорічне ювілейне Відкриття культурного сезону українців, Володимир Галак зауважив: «Дуже файно, що приїхав гурт з Підляшшя. Вони привезли такі пісні, які на наших теренах не надто відомі. Вони особливі. Загалом усі гарно виступили, до того ж мені подобається все наше, яким би воно не було».

Громади українців у різних місцевостях завжди пишаються, коли на сцені виступають місцеві артисти, особливо діти. Саме так було й у Срокові. Ансамбль «Сонечка» зачарував публіку своїм талантом, не поступаючись старшим виконавцям. Однією з учасниць ансамблю є Іванка Ластівка, яка виступала також із сольною програмою.

«Я заспівала „Чорнобривці" і „Я піду в далекі гори". Вони розповідають про любов до України й віру у свою

Ювілей був нагодою нагородити місцевих активістів

eprasa.pl 8a7bfd400a

державу. Мені це дуже подобається, і я вірю, що Україна у цій війні переможе», – розповідає про свій виступ юна артистка.

Своїми враженнями поділилася й мама дівчинки Аґнєшка Свєнта-Ластівка. Вона підкреслила, що такі заходи – дуже потрібні, крім того, жінка відвідувала майже всі з них.

«Це завжди файний час, хоча сам процес підготовки заходу потребує зусиль. Буває багато стресових моментів, але коли поряд добра команда, то така праця дає задоволення. Фінальний момент теж завжди цінний. Це і концерт з цікавою музикою, і подальші розмови, і зустрічі», – наголосила Аґнєшка Свєнта-Ластівка як членкиня команди організаторів. Вона також додала, що бачити дочку на сцені – це завжди радість і гордість.

Вітальні листи до організаторів заходу передали маршалок воєводства Марцін Кухцінський, сенаторка Йоланта Пйотровська та віцеміністр культури й національної спадщини Мацей Врубель.

Серед почесних гостей була директорка української школи в Ґурові-Ілавецькому Марія Ольга Сич. Вона говорила про важливість події й нагадала про тих, хто започаткував цю традицію, а також про волонтерську допомогу Україні під час війни.

Тим часом колишній уповноважений маршалка в справах нацменшин Віктор Марек Лейк відзначив, що українська культура живе доти, доки її зберігають і демонструють носії, зокрема тут, на Вармії та Мазурах.

Слово брав також голова Комісії національних меншин при сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства Ярослав Слома. Він наголосив на стратегічному значенні підтримки України задля безпеки Польщі та Європи й важливості бути солідарними з українським народом у боротьбі за вільний світ. ●

eprasa.pl 8a7bfd400a

ІСТОРІЯ

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Українка за переконаннями

Особистість, про яку йтиметься у статті, була наділена феноменальним обдаруванням – вона побудувала фундамент української мови, хоча не була українкою за національністю.

Олена Курило

Погляньмо на нашу культурно-історичну епоху 100-річної давнини. 20-ті роки XX століття були справжнім культурним ренесансом – у літературі, освіті, науці, коли Україну почали визнавати на світовому рівні, завдяки невтомній праці таких учених-мовознавців, як Іван Огієнко, Олександр Потебня, Євген Тимченко, Олена Курило, Всеволод Ганцов, Микола Сулима, Олекса Синявський. Після довгих років русифікації потрібно було реформувати усі сфери суспільно-культурного життя українців, виробити український спосіб мислення. Насамперед такої реформи потребувала шкільна освіта, зокрема підручники з української мови, які потрібно було наповнити не лише новими словами, правилами з українського правопису, фразеологізмами, а й українським змістом, духом. Цій справі присвятила себе Олена Курило, народжена 6 жовтня 1890 року у єврейській родині у містечку Слонім Гродненської губернії (Білорусь).

Освітні орієнтири

Вона здобула гарну освіту. 1908 року вступила на філологічне відділення філософського факультету Кенігсберзького університету, потім навчалася на відділенні слов'янознавства історико-філологічного факультету Вищих жіночих курсів при Варшавському університеті. Тут Олена слухала лекції викладача-мовознавця Євгена Тимченка, який читав курс української мови і став для неї беззаперечним кумиром, її мовним взірцем і авторитетом, Учителем з великої літери. Він постійно працював над удосконаленням українських словників, над глибиною українського слова й української думки. Відтак Олена закохалася в українську мову – літературну, академічну, інтелігентну. Під час навчання вона знайомиться зі студентом на ім'я Дмитро Курило, згодом стає його дружиною. Олена Курило закінчила навчання 1913 року, успішно склавши іспити на звання вчителя з педагогіки, історії педагогіки та методики мови. У Варшаві Олена працювала в бюро перекладів, перекладала з німецької, англійської, французької на польську. Маючи неабияке чуття мови, молода педагогиня бере активну участь в українізації школи. 1918 року вона стає авторкою підручника Початкової граматики української мови, в якому легко й дотепно було представлено не лише правила правопису слів, а ще й питомі українські фразеологічні звороти, які прищеплювали дітям любов до рідної мови і гордість за свою країну. Нині цей підручник сміливо назвали б бестселером. Перша його частина була перевидана 11 разів, друга частина – 7 разів. Ірина Фаріон дуже високо оцінювала діяльність Олени Курило, з глибокою шаною та пієтетом згадувала: «Коли я гортала сторінки її досліджень, то зрозуміла, що українську мову знаю надзвичайно погано, порівняно з тим, що знала ця видатна постать на початку XX століття. Саме вона, чужинка, заклала тоді основи сучасної культури української мови, заглибившись у її синтаксис».

Наукова стежка

Того ж таки 1918 року Олена Курило укладає Російсько-український словничок медичної термінології, а 1925 року за її редакцією випущено Анатомічний словник. Таким чином розпочинається її наукова робота. Молода дослідниця буквально обстоювала і виборювала кожну українську літеру (зокрема наголошувала на вживанні «г» замість «х» – Гельсінкі, Гіларі), кожну граматичну форму (повернення кличного відмінка у вжиток – Оксано, країно). Вона на підсвідомому рівні розуміла об'єднувальну комунікативну функцію рідної мови, зауважуючи: «Коли сучасна українська літературна мова, здебільшого наукова, відбігає свого природного джерела – народної підстави, де є інші психічні асоціації, і набігає чужої форми, що йде з російської мови, вона стає неприродна і штучна, перестає бути українською». Вона співпрацювала з термінологічною комісією Українського наукового товариства, метою якої було створення унормованих термінів у різних сферах знань, зокрема у медичній. У сучасній термінології зустрічаємо такі поняття, запропоновані Оленою Курило: гомілка, сухожилля, шлуночок серця, камера серця, ліве, праве передсердя, тканина тощо. З 1921 року вона була старшим науковим співробітником в Інституті української наукової мови, брала участь у експедиціях на Чернігівщину та Полтавщину, де збирала й записувала народні пісні, обряди, легенди, вбирала в себе фольклорні особливості українських регіонів. У 1933 році цей інститут було знищено

eprasa.pl 8a7bfd400a

у буквальному сенсі, адже усіх співробітників було якщо не розстріляно, то репресовано на довгі роки. Олена Курило розуміла, що освіченою і свідомою людиною набагато важче керувати, маніпулювати, зрештою знищити. Тому й навчала українців насамперед бути свідомими і вдумливими, бачила мову збоку і водночас жила цією мовою зсередини.

Особливу увагу Курило надавала милозвучності мови і відповідно до цього вносила свої заперечення або рекомендації щодо вживання деяких конструкцій, у яких були аналоги в інших слов'янських словах. 1920 року виходить друком наукове дослідження Олени Курило «Уваги до сучасної української літературної мови». Тут мовознавиця закладала основи культури слововживання, і саме цими зауваженнями керувалися Валеріан Підмогильний та Євген Плужник, коли укладали словник української ділової мови. Можливо, частка її заслуги була в тому, що у 1920-ті роки українську мову визнали однією з наймилозвучніших мов у світі. Олена Курило добре відчувала властивості народної мови, вловлювала її «дух», намагалася слідувати йому в своїй розробці синтаксису та фонетики, зокрема, для неї було законом втримати рівновагу між голосними і приголосними. Мовознавиця 100 років тому викорінювала не властиві українській мові звороти з активними дієприкметниками, такими як заснувший (той, хто заснув), побілівший (побілілий), діючий (чинний), бажаючий (охочий). Вона заперечувала слово «вибачаюся», виправляючи його на «вибачте», не «доставка», а «достава» або «доставлення», тобто 100 років тому Олена Курило наголошувала на питомо українському слововживанні, і тільки зараз ми намагаємось це опанувати. Ще тоді вона зауважувала, що українцям заважає психологія чужої мови.

Репресована мова

Дуже короткий проміжок часу доля відвела Олені Курило на плідну наукову мовотворчу діяльність – лише 14 років, з 1918-го до 1932 року.

Радянський режим репресував українську мову та носіїв мови, спрямовуючи удар насамперед проти визначних діячів інтелігенції. Влада чудово усвідомлювала, що саме ця верства є найвпливовішою силою, здатною чинити духовний опір, виступати на захист народу, привертати увагу світової громадськості. Українська духовна еліта у 30-х роках стала Українським розстріляним відродженням. До нього належать не лише ті діячі, які були фізично знищені, розстріляні, закатовані, померли в тюрмах і таборах ГУЛАГу, а й значна частина тих, хто, зазнавши репресій і утисків, на довгий час припинили творчу працю, як от Олена Курило. Унікальним є той факт, що, не маючи й краплини української крові, так само як і видатний вчений Агатангел Кримський, українськість органічно увійшла в її серце, вона зробила свій вибір на користь української національної ідеї. Цей вибір багатьом коштував життя. Письменники, поети, музиканти, науковці були ворогами більшовицького режиму, тому каральна машина не барилася – «зачищала». 1933 року Олену Курило заарештували, після звільнення їй вимушено довелось переїхати до Москви, але там у 1938 році на неї чекав другий арешт, звинувачення у буржуазному націоналізмі та 8 років ув'язнення у таборі у Казахстані. Олена Курило категорично не визнала звинувачень. 5 жовтня 1946 року вона вийшла на волю, але про її подальшу долю відомості відсутні. Окрім наукової мовознавчої спадщини, Олена Курило залишила нам мудрий заповіт-дороговказ: «Як навчитися думати по-українському і не збиватися на чуже? Треба уважно читати українських класиків слова, вважати на їх мову, відзначати в ній своє, українське, найбільше синтаксичні та фразеологічні явища в мові. Так само треба й до етнографічних записів поставитися...» ●

eprasa.pl 8a7bfd400a

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА
Фото з Вікіпедії

Нова церков служыт юж 100 років

Продовження з попереднього номера

Выгляды

Вшыткы выгляды панкняньского храму (крім округлого східньой сьціны святилища) сут простокутниками, з горы закінченыма пілколесом и зато, же молитва може вшытко, же люде молящы ся підносят ся до Бога и тратят канты, стают ся подібны Богу (зато простокутник в горі стає ся колесом). Молитва може справити, же чловек лишат своє дотеперішнє, грішне жытя (канты) и почынат отверати ся на Бога, однавляючы в собі образ и подобу Божу, вертаме до Сотворителя.

В головній наві сут лем штырі выгляды, по два в північній и полудневій сьціні, кажде окремо припоминат о тягарах грішного жытя, чыгаючых на нас на каждім кроці, та о Бозі Єдинім, Котрий може нас осьвітити. Два выгляды єдной сьціны бесідуют, же не сме сами, нагадуют о ісхождіню на землю Сына Божого, навязуют до слів: *Бо де двоє чи троє в Ім'я Моє зібрані, там Я серед них* (Мт. 18. 20). В навах бічных маме по єднім выгляді, сут більшы и выходят на північ и полудне. Бесідуют, же існує лем єден Бог, Котрий так нас любит, же самого Себе не щадит, Єдиного Сына зослал на землю задля люди, звязаных смертьом, погыбающых за жытя.

Іконостас

Кєд даколи будете в Панкны, то конечні зайдте до середины и приздрийте ся іконостасови. Єст такій як и панкняньска церков, єдиний на Лемковині, гуцульскый. Ряд намісных ікон має выняткову оправу. Орыгінальны сут

царскы двері, такы віділ єм лем в Панкны. Царює в них крест, на котрым розпнята єст грішна земля (адже квадрат – нашы гріхы). Крест панкняньских царскых двері єст красний, припоминат, же Христового Креста не вільно ся стидати. Хоц не є в нім розпятого Ісуса Христа, єст достойний, Сын Божый зышов з нього до ада по прародичів. Гряде и за нами, мусиме лем ґу Ньому вийти, та отворити ся на Бога. На царскых дверях на кресті маме золоте *Сонце Правды,* нагадуюче Месию – Істинне, Незаходяще Сонце. Квадрат, розпнятий на кресті, вписаний єст в сіяюче колесо, в котрім жыє Воскресшый Ісус Христос – бесідує, же Сын Божый взял на ся нашы провины. Квадрат єст квадратом, але Сын Божый в Собі спалат вшыткы нашы провины и змінят нас на своє сяйво, квадрат переповнений єст Богом. Християне, жыющы в Ісусі Христі, сут малыма золотыма простокутниками творящыма єдно з внутрішніх колес. Проміня Воскресшого выповняют цілу Вселенну, котра горит юж незгоримыма полумями Божой Любови, золоты невеликы простокутникы разом стают ся колесом – *Сонцем Правды.* Ядро земли (малий червеный квадрат) єст юж переповнене нашом любовьом (червеный колір) до Бога (золотый єст символом присутности Бога). Найменшы штырі квадратикы сут золоты та поділены на штырі рівнобічны трикутникы, бесідуют, же переповнены сут лем нашыма думками о Бозі. На кінцях рамен креста царскых двері видиме ромбы, а в них іконы Євангелистів з роду в рід переказуючы слова Ісуса Христа: *Я – Дорога, і Правда, і Життя. До Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене* (Ів. 14; 6).

Іконостас панкняньской церкви, хоц занимат цілу простір медже північном а полудньовом сьціном, не єст повний. В наміснім ярусі не є барз важных ікон, не є іконы св. Миколая и храмовой. В Панкны по лівій стороні в іконостасі (по нашій правій) повинна быти ікона св. Параскевы (празник выпадат 14 жовтня, 27 за юлянскым календарьом). Місця бракло и для іншых ікон, бо сес іконостас не был створений до панкняньской церкви. В ряді двонадесятых празників бракує штырьох празників, но и не є іконы Тайной Вечері. В більшосты іконостасів находит ся беспосередньо над царскыма дверми, а ту можна было бы речы, же сеса ікона разом з іконом Пантократора творит осібний ярус. В панкняньскым іконостасі Ісуса Христа в друге приходящого судити жывых и мертвых, видиме безпосередньо над іконом Тайной Вечері. Получыня сесых ікон бесідує, же Ісус Христос не змінят ся, все єст нашым Спасителом, Котрый на кресті жытя своє оддал за нас. Єдна нагадує слова Ісуса Христа: *Берте и іджте…, Берте и пийте…* (Ісусом выповіданы під час Тайной Вечері), припоминат, же то не священник так наказує робити, а Месия. Получыньом припоминают, же Ісус Христос, приходящый до нас під видом хліба и вина, єст тым самым Месийом-Пантократором зо Страшного Суда, же Бога треба ся бояти, але не чловечым страхом, а Господнім, бо сес страх єст початком вшыткых благ. Припоминат, жебы сме перед причастьом сьвідомі Бога просили, ажебы Сьвяты Тайны были нам, не на суд и не на осуждення, а на сціліня душы и тіла, и на спасіня.

Получыня іконы Тайной Вечері и Пантократора бесідує, же Ісус Христос, в Котрого повірили сме и фурт принимаме в своім жытю, приде в великій славі яко Пантократор, адже Вседержытель и Суддя, и буде судити жывых и мертвых чесно и справедливо, адже милосердно. ●

eprasa.pl 8a7bfd400a

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

«Сторож пам'яті» з Лося

Лемківський громадський діяч з Лося Василь Шлянта отримав нагороду «Сторож пам'яті». Її присуджує Українське історичне товариство в Польщі, щоб відзначити тих, хто зробив вагомий внесок у збереження та розвиток історичної пам'яті українців.

Нагорода була вручена 13 вересня під час VI Міжнародної наукової конференції, котра проходила в Народному дому в Перемишлі.

Похвальну промову на честь лауреата, в якій, серед іншого, згадано історію родини Шлянтів та біографію пана Василя, зачитав професор Богдан Гальчак, голова наукового комітету конференції та заступник голови Українського історичного товариства.

Василь Шлянта народився 5 травня 1950 року в Мендзижечі-Великопольському. З 1956 року проживає в Лосі. Там навчався у початковій школі, потім – у професійно-технічному училищі в Ґорлицях та в промислово-педагогічному технікумі в Кросні. Далі вступив до Сілезького технологічного університету на факультет машинобудування. Протягом 10 років працював у «Польмо», Лісозаводському кооперативі в Бечі та понад 25 років у Бечівському професійно-технічному училищі.

Хоча з 2016 року Василь Шлянта на пенсії, всі ці кілька десятиліть він безперервно провадить діяльність на користь лемківської громади в Польщі.

У листопаді 1991 року став головою Об'єднання лемків і обіймав цю посаду до 1997-го. Зокрема, займався справами, пов'язаними з поверненням втраченого майна лемків.

Протягом багатьох років організовував провідний проєкт ОЛ – «Лемківську ватру» в Ждині, виконуючи також обов'язки керівника цього фестивалю. Зараз є Почесним членом Об'єднання лемків.

Василь Шлянта ініціював створення музею «Мазярська загорода» в Лосі, де можна ознайомитись із ремеслом виготовлення мастила, зокрема для возів, та дьогтю.

Пан Василь вже двадцять років очолює Лемківський освітній фонд імені Івана Криницького. Цей фонд допомагає молоді з Лемківщини, яка стикається зі складними фінансовими та сімейними обставинами. Організація надає стипендії найбільш нужденним учням середніх шкіл та університетів. Стипендіати фонду беруть участь у житті лемківської громади.

Також до цього часу Василь Шлянта залишається членом редакційної колегії лемківського квартальника «Ватра».

«Насамперед я дякую своїм батькам, бо саме завдяки їм я той, ким є сьогодні, і там, де є сьогодні», – сказав Василь Шлянта після вручення диплома та медалі. Говорячи про майбутнє, він мав одне послання та побажання для прийдешніх поколінь.

«Наша і ваша задача – вистояти», – сказав лауреат.

На церемонії нагородження в рамах наукової конференції в Перемишлі були присутні й інші представники Об'єднання лемків, зокрема колишній його голова Стефан Клапик та нинішній очільник Григорій Трохановський. Члени ОЛ привітали Василя Шлянту не лише особисто, а й після урочистої події на сайті організації.

«То виріжніня є виразом визнаня для Його долголітньой громадськой діяльности – в галузі культури, плеканя памяті і дбаня о лемківску спільноту, а так само старань о поверненя лісів та активність у публічній сфері. Ця нагорода також була розцінена як особливе визнаня роботи пана Василя в організації Об'єднання лемків, у рік 35-ї річниці нашої організації», – вітають його члени ОЛ.

Варто додати, що це не єдина медаль та відзнака, якими Василь Шлянта був удостоєний за свою діяльність.

Нагадаємо, що під час XXV «Лемківської ватри» тодішній президент України Віктор Ющенко відзначив діяча ОЛ орденом «За заслуги» III ступеня. У 2017 році президент Польщі нагородив Василя Шлянту «Золотим хрестом заслуги» за діяльність на ниві лемківської культури. У 2018-му пану Василю надано почесну нагороду «Вірний предкам». Нею відзначають тих, хто робить найбільший внесок у лемківську культуру і «своїм життям показує, що є достойними синами та дочками своєї Землі й свого народу».

***

Головним організатором VI Міжнародної наукової конференції виступило Українське історичне товариство у Польщі, а співорганізатором – Перемиський відділ Об'єднання українців у Польщі. ●

eprasa.pl 8a7bfd400a

СПОМИН

Отець Шимон Янковський – августинець, український кашуб, кашубський українець

Віряни й уся громада Катовиць та всієї Верхньої Сілезії втратили надзвичайну людину – довголітнього пароха та активно залученого до життя спільноти аніматора отця Шимона.

І для поляків, і для українців це була дуже промовиста постать. Він, поляк з роду кашубів, дуже виразно наголошував про своє походження тоді, коли потрібно було заступитися за українців та греко-католиків. «Я кашубо-бандерівець», – сам про себе говорив не раз жартома, насміхаючись з усіх тих польських псевдопатріотів, які спроможні знайти «бандерівців» ледь не під кожним каменем. Як мало хто, без комплексів та відкрито, він засвідчував і ставав в обороні прав українців та виступав за широку польсько-українську співпрацю й симбіоз. Саме так отець оцінював можливість взаємного збагачення та інспірації, що їх поляки й українці могли взяти одне від одного. Мабуть, досвід польських кашубів, етнічної групи, яка сама мала дуже складний досвід Другої світової війни, коли десятки, а може, й сотні тисяч з них були змушені стати в ряди Вермахту та інших німецьких частин, увімкнув у отця Шимона цю майже природну легкість ставати разом з тими, кого і доля, і теперішня ситуація поставили на позицію слабшого та «ураженого» історією. Саме таким духом було виповнене його священниче служіння як монаха-августинця. Заклик святого Августина «люби Бога, й роби, що захочеш» для отця Шимона став найважливішим життєвим правилом. І це відчували люди, для яких він служив.

Пйотр Янковський народився 5 липня 1957 року у Вейгерові. Він вступив до ордену святого Августина, де отримав монаше ім'я Шимон. У програмі TVP «Pełnia Wiary» від 25 березня 2021 року священник згадував, що ще у 1980-х роках, навчаючись в університеті, вивчав історію Східної Церкви. Коли вступив до ордену августинців, один з отців у Німеччині запропонував йому прочитати Святе Письмо українською мовою. У 1990 році, повернувшись до Польщі, отець Шимон служив у костелі святої Катерини, де в одній із каплиць діяла греко-католицька громада. Одного ранку після Служби Божої він почув спів Святої Літургії у цій сповненій вірянами каплиці. Незабаром і сам почав там служити. Так розпочалася його «східна» дорога. Отець отримав дозвіл на служіння у візантійсько-українському обряді й почав правити серед вірян УГКЦ на території Верхньої Сілезії.

З 2003 року отець Шимон служив у Ґлівицях, а згодом – Катовицях, де очолив греко-католицьку парафію та став деканом Катовицького деканату УГКЦ. Кожної неділі в каплиці Гарнізонного костелу в місті Катовиці відбувалася Свята Літургія. І щонеділі туди приїжджав отець Шимон.

Під його опікою розвивалися парафії, гуртувалися українські громади, відновлювалися традиції та душпастирська діяльність. Завдяки цьому отець Шимон став справжнім мостом між культурами й обрядами, зокрема між римо-католиками та українськими греко-католиками у Польщі.

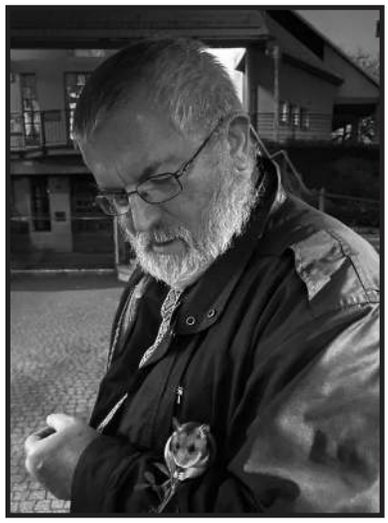

Його служіння відзначалося особливою відкритістю, глибиною духовності та щирим пастирським серцем. Він підтримував людей у важкі часи, організовував допомогу, дбав про збереження української духовної та культурної спадщини в Польщі. Для багатьох отець був не лише священником, а й наставником, другом і порадником. У 2010 році у Великий четвер отець Шимон був відзначений званням протоієрея та нагороджений правом носити золотий хрест із прикрасами – знаком вдячності Церкви за його ревне служіння. Це стало визнанням жертовної праці священника та великої любові до спільнот, яким він служив.

Крім Верхньої Сілезії, отця Шимона знали й у парафіях інших регіонів, де він з'являвся з нагоди реколекцій, празників та церковних подій. Особливу увагу присвячував щорічним відзначенням на місці концентраційного табору у Явожні та завжди був серед головних організаторів. Разом з членами катовицького гуртка ОУП отець Шимон звертався до влад міста Явожно про надання організаційної допомоги з нагоди цих святкувань. Його знали та цінували не лише представники місцевого уряду, але й громадських організацій. Тому під час цьогорічних відзначень у Явожні отця Шимона згадував владика Маріуш Дмитерко й усі інші промовці.

Після перенесеної операції на серці та внаслідок інших хвороб 11 вересня 2025 року отець Шимон Пйотр Янковський відійшов у кращий світ. Церемонія похорону відбулася в Кракові, у костелі святої Катерини. В останню дорогу його провели владика Володимир Ющак, ординарій Вроцлавсько-Кошалінської єпархії, владика Маріуш Дмитерко, єпископ-помічник тієї ж єпархії, отці з багатьох парафій УГКЦ усієї Польщі, брати августинці, а також українська громада Катовиць, Сосновця та інших міст. Це непоправна втрата для всіх нас, а особливо для катовицьких і сосновецьких парафіян, для яких отець Шимон звершував Божественну Літургію та жив у глибокій єдності з українською громадою.

Отець Шимон Пйотр Янковський залишив глибокий духовний і людський слід. Його молитви, проповіді та приклад життя стали для багатьох джерелом натхнення. Він назавжди залишився у пам'яті вірян як справжній пастир, який умів поєднувати віру й діло, традицію і сучасність, серце та розум. Кажуть: не буває незамінних людей. Але виняткових людей важко замінити. Отець Шимон залишиться в наших серцях та спогадах як виняткова особистість, широко усміхнена людина, яка вміла і пожартувати, і поплакати, простягнути руку і показати рішучість, бути лагідною, але і сильною. Він показав, як бути польським кашубом і українцем, тому що був християнином.

Вічна Тобі, Отче Шимоне, пам'ять!

Марія КОРМИЛО
Мирослав СКІРКА

eprasa.pl 8a7bfd400a

Поморський відділ ОУП та Театр Навпаки запрошують на

JarmaRock FEST

– найбільший фестиваль української музики у Польщі!

Це подія, яка відбувається 49-й раз поспіль і має свою довголітню історію та власну традицію.

В програмі заходу – концерти українських зірок з Польщі і України, зустрічі, мистецькі проєкти (ArtBox).
17-18 жовтня у клубі B90 в Ґданську фестиваль відчинить свої двері для кожного, хто прагне відчути справжню українську енергію.

ПРОГРАМА

П'ятниця 17.10.2025.
19.00 – відкриття клубу B90
20.00-04.00 – концерти гуртів: Віри Дуди, Із Дніпра, Гуртом, Шаравари, DJ

Субота 18.10.2025.
18.00 – відкриття клубу B90
19.00-04.30 – концерти гуртів: Darie Lu, Alyona Alyona, SadSvit, Hoyraky, DJ

Фестиваль організовано завдяки дотації міста Ґданськ, Поморського воєводства, міністра внутрішніх справ та адміністрації.
Квитки можна придбати на фейсбук-сторінці – JarmaRock FEST.
Для школярів початкових шкіл (діти до 14 років) – вхід вільний.

Alyona Alyona

SadSvit

XXXIV Фестиваль української культури на Підляшші «Підляська осінь» 16-19 жовтня 2025 року

ПРОГРАМА

16.10.2025 (четвер)
9.00 – Гайнівка, Гайнівський будинок культури, вул. Т. Солонєвіч 4
Театральна вистава для дітей «Коза Дереза» у виконанні українського театру ляльок Зелена Валіза
13.00 – Білосток, Початкова школа № 9, вул. Легіонова 7
Театральна вистава для дітей «Коза Дереза» у виконанні українського театру ляльок Зелена Валіза

17.10.2025 (п'ятниця)
8.30 – Більськ-Підляський, Більський будинок культури, вул. 3 Травня 2.
ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
Театральна вистава для дітей «Коза Дереза» у виконанні українського театру ляльок Зелена Валіза
Концерт дитячих ансамблів з Підляшшя та гостей з України
11.00 – Черемха, Ґмінний осередок культури, вул. 1 Травня 77
Театральна вистава для дітей «Коза Дереза» у виконанні українського театру ляльок Зелена Валіза
18.00 – Білосток, Університетський центр культури та науки, вул. Ціольковского 1Н, (ul. Ciołkowskiego 1N, Kampus UwB)
Концерт ансамблів з Польщі та України
21.00 – Білосток, Мотопаб, вул. Млинова 14
Танцювальна вечірка з Капелою Постола

18.10.2025 (субота)
10.00 – Більськ-Підляський, Більський будинок культури, вул. 3 Травня 2
Театральна вистава для дітей «Коза Дереза» у виконанні українського театру ляльок Зелена Валіза
16.00 – Більськ-Підляський, Більський будинок культури, вул. 3 Травня 2
Ювілей 30-ліття Українського ансамблю пісні і танцю РАНОК
16.00 – Нарва, Ґмінна публічна бібліотека, вул. А. Міцкевича 18
Концерт ансамблів з Польщі та України

19.10.2025 (неділя)
14.00 – Гайнівка, Гайнівський будинок культури, вул. Т. Солонєвіч 4
Концерт ансамблів з Польщі та України
17.00 – Сім'ятичі, Сім'ятицький осередок культури (синагога), вул. Зашкільна 1
Концерт ансамблів з Польщі та України

Організатор: Союз українців Підляшшя

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 8a7bfd400a

ALYONA
49. JARMAROCK FEST
kup bilet
купи квиток
B90
17–18 X 2025
Patronat honorowy:
Konsulat Ukrainy w Gdańsku
Organizatorzy:
Związek Ukraińców w Polsce
НАВПАКИ
Partnerzy:
synago
B90
Majsternia
PIEROGI
Partner CSR
Energa
GRUPA ORLEN
Dofinansowano ze środków:
GDAŃSK
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Patronat medialny:
Radio Gdańsk
Наше Слово
trojmiasto.pl
ua.pl
НАША ПОЛЬЩА

eprasa.pl 8a7bfd400a